

Nr 335.

Av herr **Nilsson** i Kristianstad, om *höjning av den för jordbruksfastighet utgående bevillning.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 108 till årets riksdag, med förslag till vissa ändringar i förordningen av den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst, anför statsrådet och chefen för finansdepartementet följande:

»Det torde numera vara allmänt erkänt, att gällande regler för den kommunala skattskyldighetens fördelning ej äro tillfredsställande. Frågan om en revision av denna del utav vår skattelagstiftning har sedan länge stått på dagordningen, och inom finansdepartementet tillkallade sakkunnige hava under år 1917 i ämnet avgivit tvenne förslag, vilka nu äro utställda till vederbörande myndigheters och korporationers hörande. Slutliga yttranden över dessa förslag torde inom kort komma att avgivas; och lärer därefter erforderlig omarbetning av förslagen böra företagas, så skyndsamt omständigheterna det medgiva.

Ehuru det sålunda kan förväntas, att för 1920 års riksdag kan framläggas förslag rörande ett slutgiltigt reglerande av den kommunala skattskyldigheten, har det dock — med hänsyn till den alltjämt fortgående stegringen av kommunernas utgifter och den därav föranledda ökningen av skatterna, som särskilt för den mindre inkomsttagaren äro synnerligen tryckande — synt mig vara en oundgänglig nödvändighet att redan nu söka ernå en med rättvisa och billighet mera överensstämmande fördelning av det kommunala skattetrycket.

I sådant syfte har jag förut denna dag för Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1919 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt. För att bereda kommunerna ökade inkomster och jämväl på sådant sätt åstad-

komma någon lindring av skattebördan har jag vidare för avsikt att under den närmaste framtiden förelägga Kungl. Maj:t förslag till en kommunal nöjesskatt.

Det torde emellertid dessutom böra övervägas, huruvida icke inom ramen för den nu gällande lagstiftningen, i avvaktan på en blivande kommunalskattereform, skulle kunna vidtagas vissa jämkningar till ernående av en rättvisare fördelning av skattetrycket. Vad därvid närmast kunde ifrågasättas vore efter min mening dels beskattning för kommunala ändamål av utdelning å aktier m. m., dels ock en höjning av den på jordbruks- och annan fastighet belöpande andel i de kommunala utskylderna. Sistnämnda höjning kunde lättast ske genom att något öka det procenttal, efter vilket bevilling å fast egendom utgöres. För egen del hyser jag den uppfattningen, att en sådan skärpning är av förhållandena påkallad. Förslag i ämnet har — såsom jag redan nämnt i inkomstberäkningen uti innevarande års statsverksproposition — varit under övervägande. Med anledning av de betänkligheter, som från flera håll och ur olika synpunkter gjorts gällande mot det ifrågasatta förslaget, har det samma fått för det närvarande förfalla.»

Med denna uppfattning borde enligt mitt förmenande särskilt frågan om ökad fastighetsbevilling blivit det centrala i förevarande proposition; det torde nämligen knappast vara något som i så hög grad verkar orättfärdigt som de olika grunder, efter vilka innehavare av jordbruksfastighet och inkomsttagare ha att erlägga kommunalskatt.

Medan löntagaren, hantverkaren, tjänstemannen, handlanden och arbetaren i en kommun är skyldig att erlägga kommunalskatt efter den verkliga inkomsten, har innehavare av jordbruksfastighet att oberoende av den verkliga inkomsten erlägga kommunalskatt efter en till sex procent å fastighetens taxeringsvärde beräknad inkomst.

Som belysande exempel på verkningarna av detta tillstånd torde följande exempel få anföras:

Innehavaren av en egendom taxerad till 10,000 kronor har att erlägga kommunalskatt efter en inkomst av kronor 600 per år, vilket icke blir mer än vad en arbetare taxerad till 1,050 kr. efter avdrag av de bevillningsfria 450 kronorna skattar för.

Egendom med 30,000 kronors taxeringsvärde jämställs i skattekraft med en löntagare på 1,800 kr., och innehavare av en jordbruksfastighet taxerad till 50,000 kronor anses enligt denna grund icke ha större skattekraft än en tjänsteman med 3,000 kronors årsinkomst.

Men icke nog med denna favör, därtill kommer att vissa avsevärda inkomster såsom försäljningar av frukt, inkomst av torvtäkter, vedförsälj-

ningar m. m. räknas som binärningar till jordbruket och gå alldeles fria från bevillning, med undantag av en mindre skogsaccis.

Hur avsevärda dylika inkomster varit, särskilt under de senaste åren, är allmänt känt. Ett fruktår så lyckat som 1918 torde på vissa håll ha tillfört jordbrukare med omfattande fruktodlingar rent av svindlande inkomster.

En undersökning av de inkomster fruktförsäljningen exempelvis givit, utförd av tvenne trovärdiga personer och grundad på dels ägarnes egna uppgifter samt dels kontrollerad med sändningar av frukt, som vederbörande avsänt från närmaste järnvägsstation, skall här anföras som belysande för de enorma inkomster som nu gå fullkomligt fria från kommunal beskattning.

Uppgifterna, som avse Vånga socken i Villands härad av Kristianstads län och som kompletteras med vederbörande egendoms taxeringsvärde, te sig sålunda:

Fruktförsäljnings- summa Kronor	Egendomens taxeringsvärde Kronor	Fruktförsäljnings- summa Kronor	Egendoms taxeringsvärde Kronor
8,000	3,000	10,000	5,000
6,000	2,500	25,000	42,000
20,000	8,000	15,000	30,000
10,000	13,500	25,000	22,000
6,000	1,000	17,000	25,000
20,000	9,000	15,000	11,800
6,000	5,000	30,000	16,000
6,000	3,700		

Att inkomster sådana som dessa, vilka i flera fall överstiga taxeringsvärdet, skola gå alldeles fria från kommunal beskattning, medan å andra sidan en löntagare eller arbetare i samma socken för ett dyrtidstillägg å 2- å 300 kronor omedelbart blir kommunalt beskattad härför, måste i sanning verka upprörande.

Naturligtvis torde en dylik inkomst å fruktförsäljningar vara ovanlig, orsaken får sökas i den exempellöst rika skörden i förening med de genom kriget framtvungade höga priserna, men även vanliga år torde inkomsten på denna binäring till jordbruket vara högst avsevärd på vissa håll i riket.

Av det här anförda torde framgå, att som det mest trängande behovet i fråga om utjämning av den kommunala skattebördan i våra

länskommuner framstår otvivelaktigt åstadkommande av en något skärpt kommunal beskattning av jordbruksfastighet.

Med det sjunkande penningvärde kristiden medfört och då det med säkerhet kan antagas att kronan aldrig når samma köpkraft som förr, torde det i och för sig vara fullt motiverat med en ökning i den på jordbruksfastighet för bevillningen beräknade avkastningsprocenten från 6 till exempelvis 8 procent. Även om denna åtgärd långt ifrån åstadkommer det fullt riktiga, torde det dock i väntan på den stundande omläggningen i kommunalt skattehänseende medverka till åstadkommandet av en något rättvisare fördelning av den kommunala skattebördan i våra länskommuner mellan olika skattskyldiga.

I den kungl. propositionen nr 108 förekommer beräkningar utvisande dels den totala till bevillning beskattningsbara inkomsten av jordbruksfastighet, annan fastighet samt av inkomst beräknad efter 1918 års taxering och med inräknande av bevillning jämväl för inkomst av aktieutdelning i inhemska bolag.

Enligt denna utgår bevillningen med

för jordbruksfastighet	334,3	mill. kronor
» annan fastighet	323,0	» »
» övrig inkomst (därav inkomst av aktier 250 mill. kronor)	3,565,8	» »
	<hr/>	
	Summa 4,223,1	mill. kronor

I en annan tabell i samma proposition som här nedan återges visar statsrådet, med vilken procent de olika slagen av inkomst komma att delta i skatterepartitionen vid bifall till proposition nr 108. Till jämförelse meddelas jämväl motsvarande siffror för den faktiska fördelningen åren 1913 och 1917.

Inkomst av	Repartitionsprocent		
	År 1913	År 1917	År 1918
Jordbruksfastighet	12,12 %	6,52 %	7,92 %
Annan fastighet	13,93 »	8,50 »	7,65 »
Övrig inkomst	73,95 »	84,98 »	84,43 »
	<hr/>		
	Summa 100,00 %	100,00 %	100,00 %

Den förskjutning i det kommunala skattetrycket som ägt rum sedan år 1913 till fördel för jordbruket är högst betydande, och ändå torde ju som bekant de senaste 4 åren få betecknas som de mest glänsande för det svenska jordbruket.

Att en ökning av den beräknade avkastningsprocenten å jordbruksfastighet från 6 till 8 procent å taxeringsvärdet icke kan anses orimlig, visar följande på kungl. propositionen nr 108 gjorda beräkning.

Skatterepartition för hela landet år 1918.

Om bevillning för jordbruksfastighet utgår efter 8 % och för annan fastighet efter 5 % och med tillägg av 250 mill. aktieinkomster till övrig inkomst, så blir fördelningen

Jordbruksfastighet	446,1 mill.	10,29 %
Annan fastighet	323,0 »	7,46 »
Övrig inkomst	3,565,8 »	82,95 »
Summa	4,334,9 mill.	100,00 %

Av denna tabell framgår att även vid ett bifall till min motion skulle den procent av de sammanlagda kommunalutskylderna i riket, som vilar på jordbruket, med cirka två procent understiga året 1913, och ändå är att märka, att de här gjorda beräkningarna äro byggda på de högre taxeringar å jordbruksfastighet, som verkställdes 1918 för innevarande 5-års period.

I anledning av vad här ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 108, för ernående av jämkningar i fördelningen av den kommunala skattebördan, ville besluta sådan ändring i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning å fast egendom samt av inkomst, att bevillning för jordbruksfastighet skall utgå med åtta tiondels öre för varje fulla etthundra kronor av fastighetens uppskattade värde, samt att vederbörande utskott ville formulera de vid bifall till ovanstående yrkande erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 26 februari 1919.

Gust. Nilsson,
Kristianstad.

